

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΕΝ ΟΔῳ ΦΑΕΣΣΑ, ΑΡ. 5

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΔΗΡΟΥΤΑ 12 ΜΗΝΩΝ
Ἀπὸ τῆς 1ης Ἰαννουαρίου ἕως 1ης Ἰουλίου
Ἐν τῷ ἔσωτ. ἀρ. 6. Ἐν τῷ ἔξωτ. ἀρ. 39. Η

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ
ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΧΟΛΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ περὶ τῶν τέκνων φροντίς πρέπει ν' ἀρχίσῃ πρὸ τοῦ γάμου, ὑπὸ Μ. Ι. Γαλατοῦ. -- Τὸ ὄμμα ἡ καλογραία, ὑπὸ Τιμ. Ἀναστασίου. -- Ὁ Θείος Χρυσόστομος ὡς ἡθικολόγος, ὑπὸ Π. Συνεδινεῦ. -- Γονεῖς, διδάσκαλοι, ιερεῖς, ὑπὸ Ἑρωσθένεω Οἰκονόμου. -- Οἱ διδόντες εἰς τὰς λαϊκὰς σχολὰς τῆς Ἀναπλάσεως κατὰ τὴν προσεχῇ ἐβδομάδα. -- Κυριακὴν Ἀποστολικὴν καὶ Εὐαγγελικὴν ἀνάγνωσμα, ὑπὸ Κ. Α. Διαληγοῦ.

Ἡ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣ ΠΡΕΠΕΙ Ν' ΑΡΧΙΣΗ· ΠΡΟ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Παντοῦ ὅπου ὁμιλῶν διετύπωσα τὴν γνώμην ταύτην, ἀντελήφθην ἀπορίαν τινα καὶ κατὰπληξιν μεταξὺ τοῦ ἀκροατηρίου μου. Πῶς εἶνε δυνατόν νὰ φρεντίξῃ τις διὰ τὰ τέκνα του, πρὶν ἀποκτήσῃ τοιαῦτα; Περὶ ὄντων ἀνυπάρχων τινα μέριμναν δύναται νὰ ἔχῃ καὶ ποῖαν ἐνέργειαν εὐνάζεται νὰ ἐξασκήσῃ;

Ἡ ἀπάντησις, ἡ ὁποία διεσκέδασε τὴν ἀπορίαν τῶν ἀκροατῶν μου, θὰ διεσκέδασῃ, πιστεύω, καὶ τὴν τῶν ἀναγνωστῶν μου.

Τὸν λεγόμενον νόμον τῆς κληρονομικότητος δὲν πρέπει νὰ δεχθῶμεν, ὡς οἱ τυφλοὶ ὑπέμνηται καὶ θιασῶται τῆς φυσικοκρατικῆς σχολῆς. Ἀλλὰ καὶ σεβόμενοι τὰ πράγματα δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν ὅλως διόλου τὴν ὑπόστασιν καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ.

Τί εἶνε ἡ κληρονομικότης;

Ἡ διὰ τῆς συλλήψεως καὶ τῆς κυοφορίας μετάδοσις τῶν σωματικῶν, πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν προσόντων καὶ ιδιοτήτων τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν.

Βιβαίως ὁ νόμος οὗτος δὲν ἐνεργεῖ κατὰ τρόπον δεσποτικόν, ἀπόλυτον, ἀποκλειστικόν. Ἡ δὲ ἐλευθερία τῆς θελήσεως τοῦ τέκνου καὶ ἡ χριστιανικὴ χάρις καὶ ἀγαθήνησις δύναται νὰ καταστήσῃ αὐτὸ πᾶντῃ διάφορον γονέων, εἰτινας ἐδουλεύον εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Πρὸς τοῦτοις αἱ ἔκτακτοι καλὰ ἢ κακὰ ὥραι τοῦ πατρός κατὰ τὴν σύλληψιν, τῆς μητρὸς δὲ καὶ κατὰ τὴν κυοφορίαν, συντελοῦσιν ὥστε ὁ νόμος τῆς

κληρονομικότητος νὰ λειτουργῇ διαφόρως διὰ τοῦτο καὶ ἄλλως δι' ἐκεῖνο τὸ τέκνον, ἢ νὰ ἐμφανίζηται τὸ τέκνον μὲ κλίσεις φύσει διαφόρους τοῦ γνωστοῦ χαρακτήρος τῶν γονέων, εἰτινας τὸ ἐπηρέασαν ὅχι διὰ τοῦ ὅτι συνηθῶς ἦσαν, ἀλλὰ διὰ τοῦ ὅτι ἐκτάκτως κατὰ τὴν σύλληψιν ἢ τὴν κυοφορίαν συνέβαινε νὰ ᾤσαν.

Εἶνε λοιπὸν βέβαιον ὅτι ἡ σωματικὴ καὶ ἠθικὴ κατάστασις τῶν γονέων ἐπιδρᾷ καὶ εἰς τὴν σωματικὴν καὶ ἠθικὴν σύστασιν τῶν τέκνων. Σωματικῶς ὑγιεῖς γονεῖς θὰ προσδώσωσιν εἰς τὸν υἱὸν καὶ εἰς τὴν κόρην των στοιχεῖα φυσικῆς υγείας, ἥτις θὰ τοῖς χρησιμεύσῃ ὡς σπουδαῖον στήριγμα εἰς τὸν δρόμον τῆς ζωῆς· γονεῖς δὲ ἀσθενικοὶ καὶ καχεκτικοὶ θέλουσι μεταδῶσαι εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν νοσηρὰ σπέρματα, τῶν ὁποίων τὴν θλιβεράν ἐπιρροὴν θέλουσιν αἰσθανθῆ πολλὰκις εἰς τὸ στάδιον τοῦ βίου.

Τί λοιπὸν ὀφείλομεν ἐκ τούτου;

Νὰ ἐργαζώμεθα προπαρασκευαστικῶς ὑπὲρ τοῦ σώματος καὶ ὑπὲρ τοῦ χαρακτήρος τῶν τέκνων μας.

Πῶς;

Γινόμενοι ἡμεῖς αὐτοὶ πρὸ τοῦ γάμου μας σωματικῶς ὑγιέστεροι, καὶ ἠθικῶς χρηστότεροι καὶ κατωτέρω.

Τί κυρίως βλάπτει τὸ σῶμά μας;

Ἡ ἀργία, ἡ ἀνηρία, ἡ ἡδυπάθεια, ἡ ἀκολασία, ἡ τρυφή, ἡ κοιλιοδουλία, ἡ μέριμνα, ἡ ὀργή, ἡ ζηλία καὶ ἡ ποικίλη περὶ τὸν βίον ἀκρασία καὶ ἀταξία.

Τῶν ἐλαττωμάτων λοιπὸν τούτων πάντων ἄς γίνωμεν ἀνώτεροι.

Τί δὲ φθείρει τὴν ψυχὴν;

Πᾶσα κακία καὶ ἁμαρτία εἴτε διὰ τῆς ὕλης πραγματοποιημένη εἴτε καὶ ἀποκλειστικῶς τὴν ψυχὴν βυβαίνουσα καὶ μαινίγουσα.

Ἀπὸ πάσης λοιπὸν τοιαύτης κηλίδος ἄς καθαρίζωμεν τὸν ἑαυτὸν μας. Εἴτε ψῦδος εἶνε, εἴτε καταλαλιά, εἴτε ὕβρις, εἴτε συκοφαντία, εἴτε βλαδιουργία, εἴτε πλεονεξία, εἴτε σπατάλη, εἴτε φιλαργυρία, εἴτε ὑπεξαίρεσις, εἴτε κλοπή, εἴτε ἀσελγεία, εἴτε τραυματισμός, εἴτε φόβος, εἴτε φθόνος, εἴτε πολυτέλεια, εἴτε ἄλγος καὶ ὁ ἄλλος ὅχλος τῶν παθῶν,

είτε λογισμὸν ἀμάρτημα, είτε διαθίσεως, είτε θελήσεως, είτε πράξεως, είτε ὅ,τιδήποτε ἄλλο, ἀπὸ ὅλα ταῦτα καὶ ἀπὸ τὸ καθὲν ἐξ αὐτῶν ἐλευθέραν ἔς διατηρῶμεν τὴν ψυχὴν μας.

Ἐάν οὕτω δὲν κάμωμεν, ἔάν τὸν ἑαυτὸν μας ἐρμαιον ἀφήσωμεν τῶν ὁρμῶν τῆς σαρκὸς καὶ τῶν ἀκαθάρτων καὶ ἀγρίων ἐπιθυμιῶν τῆς καρδίας, δὲν ἐγκληματοῦμεν μόνον κατὰ τοῦ Θεοῦ, οὕτε μόνον τὸν ἑαυτὸν μας καταστρέφωμεν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ ἱεροῦ θεσμοῦ τοῦ γάμου ἀσεβοῦμεν, καὶ προκαταβολικῶς γινόμεθα εἰ στρεβλωταί, εἰ δηλητηριασταί, εἰ διαφθοραῖς καὶ εἰ καταστροφαῖς τῶν τέκνων μας.

Ἦ μὴ θὰ εἴπῃ τις: «ἐνόςω μένω ἄγαμος, θὰ ζήσω ὡς θίλω, καὶ ὅταν στήσω τὴν συζυγικὴν μου φωλεάν, θίλω φροντίζει νὰ μεταλλάξω βίον σώματος καὶ βίον ψυχῆς;»

Ἄλλ' ὅ,τι εἰς τὸ χεῖρ μας εἶνε ἐξ ἀρχῆς, δὲν εἶνε πάντοτε μετὰ καιρὸν. Ὑπάρχουν προσβολαὶ καὶ καταπτώσεις τῆς σωματικῆς ὑγείας ἀναπαυρόμενοι. Καὶ ὅταν μία κακία καταντῇ εἰς πάθος, δὲν εἶνε εὐκολόν νὰ ἐκρίζωθῃ.

Ἀλήθεια πολὺ ἀπλή, ἀλλὰ τόσον εὐκόλως λησμονουμένη! Πόσοι νέοι, καὶ ἄνδρες ἀκόμη, δὲν διέρχονται τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας τῶν ἐν ἀσωτείᾳ καὶ κρασιᾷ, ἐξαντλοῦντες τὴν σάρκα τῶν, παραλύοντες τὰ νευρά τῶν, συντρίβοντες τὴν ὑγίαν τῶν, κατερειπώνοντες τὴν σπονδυλικὴν τῶν στήλην, καὶ ἔρχονται ἐν τοῦτοις κατόπιν εἰς γάμον, τοῦ ὁποῦ εἰ καρποὶ εἶνε προδιατεθειμένοι εἰς πᾶσαν νόσον, καὶ ἰδρύουσιν οἶκον, ὅστις πολὺ ἠνωρὶς θίλει μεταβληθῇ εἰς νοσοκομεῖον; Καὶ δυσφοροῦσι τότε καὶ μεμψιμοιροῦσι καὶ γογγύζουσι καὶ ἀθυμοῦσι, διὰ τὰς ἐνοχλήσεις, διὰ τὰ ἐξόδα, διὰ τὸν μαρμαρὸν τῶν τέκνων τῶν, διὰ τὰς ἀσθενείας τὰς συχνάς, διὰ τὴν ζωὴν τῶν τὴν εὐθραυστον, τὴν ἐπισφαλῇ, τὴν ἀκαλυπτῇ, καὶ μετανοοῦσι διὰ τὸν γάμον, ὡς τοῦτον ὄντα ὑπαίτιον, καὶ ἵνατε αἰτιῶνται αὐτὸν τὸν Θεόν!

Ἄ! οἰκτερῶ τὸν πατέρα τὸν ἄθλιον, τὴν μητέρα τὴν ταλαίπωρον, ὅστινες καθά στιγμὴν τρέμουν μὴ ἀρπαγῇ ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῶν τῶν τέκνων τῶν, καὶ ὅστινες παρὰ τὴν κλίβαν τοῦ συχνὰ φαντάζονται τὸ φέρετρόν του· ἀλλὰ τοὺς οἰκτερῶ βαθίως, τοὺς οἰκτερῶ ἀμέτρωτα, ἐπειδὴ αὐτοί, μὲ τὰς ἀμαρτίας καὶ τὰς ἀπροσεξίας τῆς νεότητος, ἠθέλησαν ν' ἀποκτήσουν τοιοῦτο τέκνον, καὶ αὐτοὶ ἰδρυοῦντες τὰ ἄτονα ἐκείνα βλήματα, τὰ μαρμαρμένα μάγουλα, τὸν σάπιον καὶ ξεχαρβαλωμένον καὶ κατεσκαμμένον ἐκείνον ὀργανισμόν· καὶ ἂν ὄντων ἐν αὐτοῖς τοὺς γονεῖς τοὺς ἀξιολοπήτους, ἀλλὰ καὶ κλαίω συγχρόνως τοὺς γονεῖς τοὺς πασι-
τοκτόνους.

Ἰδετε ἄρ' ἐτέρου τὸν παῖδα ἐκείνον τὸν θρασύν, τὸν ἀχαλινωτον, τὸν ἀνυπότακτον, τὸν αὐθάδη, ἢ τὸν ἄλλον, τὸν νοθρόν, τὸν βάθυμον, τὸν ἀμετακίνητον· ἴδετε ἐκεῖ ἕνα ἄλλον φέροντα ἐν ἑαυτῷ τὸ μικρόβιον τοῦ φθόνου, τῆς μνησι-κακίας, τῆς ὑπουλόγητος, τῆς ἀσωταίας ἢ τῆς πλεονεξίας καὶ θεωρήσατε τὸ κοράσιον τὸ δύστροπον, τὸ ἀσυμβίβαστον, τὸ πολυπράγμον, τὸ φιλόνεικον, τὸ κούφον, τὸ ἐπιδεικτικόν, τὸ φιλάρεσκον. Τίς πταίει; ὁ πατήρ· τίς εὐθύνεται; ἡ μήτηρ.

Τὸ ἰδίδαξαν οὕτω;

Καὶ ἂν ὅχι, ἀλλὰ χειρότερόν τι ἐπραξαν· τὸ κατεσκεύασαν ἐκ γενετῆς τοιοῦτο.

Νέοι καὶ νέαι, προσέξτε! Εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς σας ὑπολινθάνει ἡ σφιγγὴ ἢ στοργὴ πρὸς τὰ ὄντα, τὰ ὅπια ποτὲ ἐν τῇ ἱερᾷ τοῦ γάμου ἐνώσει θὰ ἐξέλθουν ἐκ τῶν σπλάγ-χνων σας, σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς σας, ὅσπου ἐκ τῶν ὁστίων σας. Πρὶν εἶτε ἀποκτήσῃτε τέκνα, εἰσθε γονεῖς διαθέσει καὶ φαντασίᾳ καὶ πόθῳ καὶ βεβαιότητι καὶ ὁρεῖσιν.

Προσέξτε λοιπὸν καὶ ὡς γονεῖς πράγματι νὰ φέρεσθε. Ἐχετε ὑγιαίνοντα τὰ σώματά σας· ἔχετε καθαρά καὶ σώφρονα τὰ ἦθη σας. Διότι ὅ,τι ἀκάθαρτον καὶ ὅ,τι τίμιον ἐν ὑμῖν θίλει μεταδοθῇ καὶ εἰς τὰ τέκνα σας. Τὸ παρελθὸν σας θὰ ἐπηρέασῃ πολὺ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος αὐτῶν. Καὶ ἂν γίνουσι ἄνθη τοῦ οὐρανοῦ ἢ ἀκανθὰι προωρισμένα εἰς τὸ πῦρ τοῦ Ἄδου, ἰδική σας κυρίως θὰ εἶνε ἡ τιμὴ, ἀλλ' ἰδική σας καὶ ἡ εὐθύνη.

Μιχ. Η. Γαλανός.

ΤΟ ΘΥΜΑ Η ΚΑΛΟΓΡΑΙΑ

Σήμερον κοινωνικῶς καὶ ἔθνικῶς ἡ θέσις τῆς Ἑλληνίδος καλογραίας δὲν εἶνε ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ Ἑλληνος μοναχίᾳ — τὰ αὐτὰ αἰτία καὶ οἱ αὐτοὶ σκοποὶ, ἀλλὰ ἡ θέσις διάφορος. — Τὰ αἰτια· κοσμικοὶ πειρασμοί, πόθος βίου ἀγγελικοῦ, εἰς τὸν Χριστὸν ἀφοσίωσις ὑπερβάλλουσα, συνα-παγὴ πρὸς τὰ οὐράνια, ἀνατίσεις τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς πρὸς τὰ καταμαγεύοντα κάλλη τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἀνάτασις τῶν ὥτων διαρκῆς πρὸς τὰς κατακηλούσας καὶ καταβαλγούσας οὐρανίους ἁρμονίας. — Ὁ δὲ σκοπός· Εὐαγγελίου κήρυγμα, βίος ἀγάπης καὶ αὐταπαρνήσεως, διωγμός διὰ τὴν δικαιοσύνην, ἡνεδισμοὶ καὶ ὕβρεις, συκοφανταίαι καὶ ἐπιβουλαὶ διὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ ὁ πολὺς ἐν οὐρανῷ μισθός, ἡ αἰώνιος χαρὰ, ἡ ἀτελείωτος μακαριότης.

Ἐκ τούτων τῶν αἰτίων ὑποτίθεται ὅτι κινεῖται ὁ μοναχὸς καὶ ἡ καλογραία εἰς τὸν ἄγαμον βίον, εἰς τοῦτον τὸν σκοπὸν ὑποτίθεται ὅτι ἀποβίβουσιν. Διότι μόνον τὰ αἰτία ταῦτα καὶ ὁ σκοπὸς οὗτος, ἔάν πραγματικῶς ὑπάρχουν, δύνανται νὰ κάμωσι τὸν μοναχὸν τὸν χριστιανὸν καὶ τὴν καλογραίαν ἢ τὴν μοναχὴν τὴν χριστιανήν. Ἄνευ τῶν ἐρη-μένων αἰτίων καὶ τοῦ σκοποῦ ὁ μοναχὸς γίνεται οὕτε ἄνθρωπος . . . καὶ ἡ καλογραία γίνεται οὕτε γυναῖκα, ἀλλὰ ἀόριστόν τι καὶ τερατώδες μεταξὺ τῶν ἔχοντων ὁρισμὸν λογικῶν ὄντων.

Αὕτη εἶνε ἡ ἀλήθεια, διότι ἡ ἀλήθεια δὲν μπορεῖ νὰ γείνη ψεύδος. Ἀδύνατον τοῦτο τόσον, ὅσον ὁ Χριστὸς ἦτο καὶ εἶνε καὶ θὰ εἶνε ἡ *Ἀυτοαλήθεια*. Ὁ Χριστιανισμὸς ἀπὸ τῆς Ἀυτοαληθείας πηγάζων καὶ ἐπὶ τῆς Ἀυτοαληθείας στη-ριζόμενος εἶνε αὐστηρότατος εἰς τὴν τήρησιν τῶν ἐντολῶν του, ἀπαιτητικώτατος εἰς τὴν εὐλάβειαν πρὸς τοὺς ἡθικοὺς νόμους του. — *Οἰκονομία* δὲν *πέρνει* — *Μέσους ὁρους δὲν ἔχει*. Θίλει; αἰθερὶ καὶ ἀκολουθῶσιν. Δὲν θίλει; ἀσπαγε καὶ ἀπελθε. — Εἶσαι; αἰθερὶ δούλε ἀγαθὸν. — Δὲν εἶσαι; αἰθερὶ τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον. . . δούλε πονηρὸν. — αἰθερὶ καὶ δὲν θίλω. «Εἶμαι καὶ εἶναι» δὲν ἔχει εἰς τὸν γένειον χριστιανισμόν. — Εἶνε ὑπερβάλλουσα ἀγάπη, εἶνε ἀπειρὸς

ἔλεος ὁ χριστιανισμὸς· ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τοῦ «τί ἦτο, τί εἶσαι, καὶ τί θὰ ἦσαι» μετὰ τοῦ «τί ἤθελες καὶ ἦτο, τί θίλεις νὰ ἦσαι, τί θὰ θέλεις νὰ ἦσαι», ὡρισμένως, σαφῶς, πραγματικῶς. «Φῶς καὶ οὐρανό» οἰαί. Ἡ Βασιλεία τοῦ Χριστοῦ εἶνε βασιλεία φωτός· ἡ βασιλεία τοῦ Διαβόλου εἶνε βασιλεία σκότους. — Ἡ εἰς τὴν μίαν θὰ ἦσαι βλοκλήρος, ἢ εἰς τὴν ἄλλην θὰ ἀνήκῃς βλοκλήρος. — Ὁ νοῦς σου εἰς τὴν μίαν καὶ ἡ καρδίᾳ σου εἰς τὴν ἄλλην δὲν εἶνε δυνατόν, διότι δὲν εἶνε λογικόν. — Εἶνε τὸ ἴδιον ὡς νὰ λέγῃς. πλὴν καὶ ὑπάρχω ἔχων τοὺς πόδας μου ἱστηρικμένους ἐν Ἀθῆ-ναῖς μεσημβρίας ὥρᾳ καὶ τὴν κεφαλὴν μου ἀκουμμένην εἰς ὕπνον εἰς τοὺς ἀντίποδας. ὅπου ταύτοχρόνως ὑπάρχει με-σονύκτιος ὥρᾳ. — Τὸ σῶμα εἶνε ἀδιείρητον διὰ τὴν ὑπαρξίν του ἂν καὶ ἐκ πολλῶν σύγκαιται μερῶν· τὸ πνεῦμα εἶνε ἀδιείρητον διότι εἶνε ἐνιαῖον. Ἡ ζωὴ τοῦ πνεύματος θὰ εἶνε ἡ ζωὴ ἐν τῷ φωτὶ, ἡ ζωὴ ἐν τῷ σκότει. — Ἡ ἐν τῷ φωτὶ ζωὴ εἶνε ζωὴ ἐν τῇ ἀληθείᾳ, ζωὴ αἰώνιος. Ἡ ἐν τῷ σκότει ζωὴ εἶνε ζωὴ ἐν τῷ ψεύδει, ζωὴ θανάτου αἰωνίου, ζωὴ μα-κρὰν τοῦ Θεοῦ. — Λοιπὸν γενικῶς πᾶς νοῦς ὑποσδήποτε οὐχὶ τυρλός, καὶ πᾶς συνείδησις ὑποσδήποτε οὐχὶ δι-φθερμένη ἱρωτῶσι, πρὸς πάντα ἄνθρωπον ἀπειθυνομένη, αἰ-σάτι. — Τί δὲ εἶσαι; Πόθεν δὲ εἶσαι, ὅ,τι εἶσαι; καὶ πρὸς τί εἶσαι; » — Ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις τοῦ χριστιανοῦ ἔ-ρωτᾷ τοῦτο αὐστηρότερον, μετὰ μείζονος δὲ ἐπιμονῆς ἀξιοῖ τὴν ἀπάντησιν ὡρισμένην, σαφῇ, ἄνευ οἰκονομιῶν καὶ μέσων ὁρων.

Ἐρωτᾷ τοὺς χριστιανούς πάντας.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς ἔχει αὕτη σήμερον, φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ ἀντηγήσῃ ἀπὸ περάτων ἕως περάτων αὐτῆς μία φωνὴ· «τί εἶμαι καὶ τί κάμωμεν ἕκαστος εἰς τὴν θέσιν του, πρὸς τί εἶμαι ἕκαστος ὡς ἄνθρωπιν ὑπαρξίς καὶ ὡς χρι-στιανὴ ὑπαρξίς». — Ἀρχόντας καὶ πολιτευόμενους, δημόσιοι λειτουργοὶ καὶ ἰδιῶται, νέοι καὶ γέροντες, ἄνδρες καὶ γυ-ναῖκες, πρῶτιστα δὲ πάντων οἱ κληρικοὶ — οἱ ἱερεῖς καὶ μο-ναχοί — οἱ ἐπισκοποὶ καὶ δικαὶ ὅχι καὶ αἱ καλογραῖαι μονα-χαί; πρέπει πάντες καὶ πᾶσαι ἀνεκρίτως νὰ ἐρωτηθῶσι καὶ νὰ ἐρωτήσωσιν ἑαυτοὺς· «τί εἶνε καὶ τί κάμνουν, πόθεν εἶνε καὶ πρὸς τί ὑπάρχουν».

Τί εἶνε, παρακαλῶ, αἱ Ἑλληνίδες καλογραῖαι, καὶ τί κάμνουν ὑπὸ αὐστηρὰν χριστιανικὴν ἐποψίν; Διὰ τί θὰ ἀφή-σωμεν αὐτὰς ἀνεξέταστους καὶ εἰς καταφρόνησιν, ἄφ' οὗ εἶνε ἄνθρωποι — γυναῖκες καὶ μέγιστα χριστιαναὶ — γυναῖ-κες; Καὶ διὰ μίαν ψυχὴν ὁ Χριστὸς ἀπέθανε καὶ δὲν ἀπέ-θανε διὰ πολλὰς καὶ διὰ τὰς πρῶτιστα πασῶν εἰς αὐ-τὸν ὀφειλούσας νὰ ἀνήκωσιν;

Ριψάτε βλέμμα ἐπαναλήφτως εἰς τὰ ἐν ἀρχῇ τοῦ ἁρ-θρου τοῦτου εἰρημένα αἰτία καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ χριστιανι-κοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ ἐρωτήσωμεν ὑπ' ὅψιν ἔχοντες οὐχὶ τὰς ἐν οἰκογενείᾳ καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ζωῆς ἀπαρνούμενας δὲ διὰ Χριστὸν τὸν κόσμον καὶ ζωῆς ἀληθῶς βίον ἀγγε-λικὸν καὶ οὐράνιον καὶ ὠρελούμενας καὶ ὠρελούσας καὶ πολ-λὰς ψυχὰς ἀπὸ τοῦ ὀλίθρου σωζούσας — Αὐταὶ δὲν ἀνήκου-σιν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν καλογραϊῶν, ἀλλὰ εἰς τὴν τὰ ἕν τῶν διὰ τὸν Χριστὸν κερτινῶν, ἄρ' ὦν ἤρξατο ὁ ἐν μο-

ναστηρίαις τῶν μοναζουσῶν βίος. — Αὐταὶ ὑπάρχον ἀνέκα-θεν καὶ θὰ ὑπάρχουν καὶ εἴθε νὰ ὑπάρχουν. Μόνον πρέπει νὰ ὑπάρχουν οὐχὶ ἀπὸ ἐγωισμὸν διὰ νὰ ἀποφύγῃσι τὰ βχ-σανα τοῦ ἐγγάμου βίου, ὅτε θὰ εἶνε ἐνοχοὶ καὶ ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἀπὸ αἰτία οὐράνιαν καὶ σκοποῦς θεῖους, ἵνα διὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου, διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγ-ματος καὶ τῶν τῆς φιλανθρωπίας ἔργων συντελῶσιν εἰς τὴν ἀναζωπύρῃσιν τοῦ ὀρθοτατικῶς συνιστήματος καὶ τὴν πρόδον καὶ κραταίωσιν τῆς πίστεως εἰς ἑγγήμους γυναικας καὶ ἰδίᾳ εἰς κερῆσια. Δὲν ἐννοοῦμεν λοιπὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα καλογραῖα, ταῦτα, αἱ ὁποῖαι κερμαὶ παρὰ εἶνε ἄδύνατοι εὐσεβεῖς καὶ πίστεως; κακωμύμνοι, ἔάν δὲ καὶ παιδεντιν ἔχωσιν ὑγίαν, ἀληθῶς τὸν βίον ἀκροτάτης φιλοστοργίας ζωῆς καὶ ζῶντα ὑποδείγματι τῆς γυναικείας χριστιανικῆς; ἀρετῆς ἀποβαίνουσιν. Ἀλλὰ καλογραῖαν λέγοντες ἐννοοῦμεν τὰς ἐν Μοναστηρίοις ζῶσας ἑλληνίδας, τὰς πέντη ἀπειθεῖς καὶ ἐξ ἐνδείας ἢ ἄλλης τινὸς ἀποτυχίας ἐκεῖ καταφυγού-σας καὶ αὐτὰς ἐν τὰς ἐκ προῶρου καὶ οὐχὶ κατ' ἐπίγνω-σιν ὑπάρχοντες ἔρωτος πρὸς τὸ θεῖον καὶ τὴν ἡσύχην καὶ ἐξ ἐνθουσιασμοῦ οὐχὶ λογικοῦ πρὸς τὴν ὑπὲρ τὴν ὕλην ζωὴν ζητούσας τὴν ἐρημίαν καὶ τὴν μοναχίαν. — Αὐτὰς ἔχομεν ὑπ' ὅψιν καὶ περὶ αὐτῶν ἱρωτῶμεν.

Εἶνε γενικῶς ἐννοούμεναι καὶ ζῶσιν, ὡς *σωματεῖον χρι-στιανικόν* ἐξεταζόμεναι, αἱ ἑλληνίδες χριστιαναὶ καλο-γραφαί ζωὴν ἀποδικνύουσιν τὰ αἰτια τῆς ὑπερβάλλουσας πρὸς τὸν Χριστὸν ἀγάπης καὶ τῆς ἐκ ταύτης αὐταπαρνῆ-σεως; Ὁχι.

Ἐργάζονται καὶ ὁρῶσιν αἱ ἑλληνίδες χριστιαναὶ κα-λογραφαί ἐργασίαν καὶ δρᾶσιν βεβηκυῖσαν τὸν οὐράνιον τοῦ βίου τῶν σκοπὸν; Πολλὰκις ὅχι.

Βυαγγελίζονται πρὸς τὰς γυναῖκας; ὅχι. — Στιμίζουσιν εἰς τὴν ἀρετὴν τὰς παρθένους; ὅχι. — Πεινώσι διὰ τὰς πεινώσας μητέρας; ὅχι. — Γυμνητεύουσιν διὰ τὰς γυμνάς κόρας; ὅχι. — Προσεύχονται διὰ τοὺς πάσχοντας ἀπὸ καρ-δίας διεπομένους ὑπὸ ἐλαττορίου γνησίας χριστιανικῆς ἀγά-πης; ὅχι. — Σπεύδουσιν εἰς τὰ νοσοκομεῖα τῶν ἐκ τοῦ πο-λέμου τραυματιῶν; ἐμφανίζονται εἰς τὰ νοσοκομεῖα τῶν πό-λεων ἐν καιρῷ τοῦλάχιστον ἐπιδημίας, ἵνα ἀνακουφίσωσι καὶ σώσωσιν; ὅχι. ὅχι. — Εἶνε τοῦλάχιστον γράφουσαι καὶ ἀναγινώσκουσαι; Εἶνε ἀμειψίσταται κατὰ γυναικὸν κανόν.

Καὶ μίαν ἐν ἐρώτησιν.

Καλὰ δὲν ἐργάζονται ἑωτερικῶς. Ἀλλ' ἔχουν τὴν ἀρ-νητικὴν ἀρετὴν; Ἀγαπῶνται πρὸς ἀλλήλας; Ἀλληλοσυκο-δομούνται; Ἀλληλοδυσχελεύονται ἡθικῶς; Ζῶσιν ἐν ἐνὶ πνεύ-ματι; Ζῶσιν ἐν μίᾳ καρδίᾳ; Δὲν προσέχουσιν εἰς τὰ ὀλι-κά; Πρὸς τὸν τοῦτο εἰς τὰ πνευματικὰ πεφωτισμένως, παρη-μυτικῶς; Ἀπαγορεύουσιν αἴγλην σωφροσύνης καὶ χρι-στιανικῆς ἀρετῆς, ἐλκύουσιν τὸν θαυμασμὸν καὶ τὸν σε-βασμὸν καὶ ἐμψύχουσιν τὴν ἀγιότητα διὰ τοῦ ἰδίου παρη-δείγματος; *Μοιραῖες* ὅχι. Τότε «Πόθεν εἶνε;» Ἀπὸ Χρι-στοῦ; ὅχι. Τότε «τί εἶνε;» Χριστιανικὴ μοναχί; ὅχι. — Τότε ἀπὸς τί ὑπάρχουσι; διὰ τὸ πνεῦμα; διὰ τὴν ἐρί-λειαν τῆς κοινωνίας; διὰ τὴν πρόδον τῆς τοῦ Χριστοῦ πί-στεως; ὅχι. — Τότε «σώζουσιν τὴν ἑαυτῶν ψυχὴν;» ὅχι. —

Ταλαίπωροι γυναίκες! τί σας αναμένει χωρίς να το έννοήσατε. — Ένθά σας σώση ή μάλλον θα σας διαφώση τήν όσιν σας απέναντι του δικαιοκρίτου Θεού· τὸ *ἀπειρον ἔλεος του*· καὶ τὸ ὅτι εὐρίσκειθε εἰς τήν θείαν, εἰς τήν ὁποίαν εὐρίσκεισθε, ἐν ἀγγελίᾳ τοῦ κινδύνου τῆς ἀπωλείας τῆς ψυχῆς, εἰς ἃν ἔξεσθήτε. — Βλέθε θύματα τῆς θρησκευτικῆς ἀπειθεύσεως· θύματα τῆς ἀδικιορίας πρὸς τὸν μέγαν προσρισμέν τῆς γυναικὸς θύματα τῆς σχεδὸν παντελοῦς ἀγνοίας ἢ λήθης τῶν ἀγίων τοῦ Χριστοῦ παρθένων, αἱ ὁποῖαι διὰ Χριστὸν τὸν κόσμον ἔγκατέλιπον, διὰ Χριστὸν εἰς τὰς ἐρήμους καὶ τὰ σπήλαια ὄλων τῶν βίων των ἔζησαν· διὰ Χριστὸν τὰ πλοῦτη καὶ τὰ κοσμικὰ μεγαλεῖα περιεφρόνησαν· τὴν πείναν προετίμησαν· τὸ τρίγωνον ἐδυομα ἐνεδύθησαν· εἰς τὰς φλόγας μετὰ χαρὰς ἐρρίφθησαν· τοὺς μέλλοντας· νὰ τὰς καταμελίσωσι· τροχούς ἀπέστηται ἐνητέυσαν· τοὺς φονικούς διαξίφιστους ἀγγογγύ· στας ὑπέστησαν· καὶ τὴν πίστιν ἐστήριξαν, καὶ οὐράνια ἔντα ἐπὶ τῆς γῆς ἀνεδείχθησαν· ἀγγέλων μολπήν ἐμελψαν τὴν γυναικίαν εἰς τὸν κολοῦνα τῆς θείας τιμῆς καὶ δόξης ἀναβίβασαν καὶ πρὸς τοὺς περιφρονούντας αὐτὴν μαρούς καὶ ὡς κήτους αὐτὴν ὑπολαμβάνοντας καὶ μεταχειριζομένους, εἶπον καὶ λέγουν καὶ θα λέγουν διὰ τοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀναγεγραμμένου βίου των· αἱ Ἰδοὺ ἡ γυνὴ ἴση ἐντελὴς πρὸς τὸν ἄνδρα κατὰ τὴν πνευματικὴν ἐξίαν καὶ τὸν θεῖον καὶ οὐράνιον προσρισμὸν· σεβασθῆτε αὐτήν, τιμῆσατε αὐτήν, ὑψώσατε αὐτήν, ἀναγνωρίσατε τὴν ἀξίαν της, θέσατέ την εἰς τὸν προσρισμὸν της· εἴνε καμνωμένη διὰ ἀγάπην, εἴνε ἡ βῆσις τοῦ πολιτισμοῦ.»

Ταλαίπωρα πλάσματα! Ζητήσατε νὰ ἀναγνώσητε ἢ νὰ ἀκούσῃτε ἀναγνωσκόμενην τὴν ἱστορίαν τῶν ἀγίων τοῦ Χριστιανισμοῦ γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξ ἔρωτος πρὸς τὴν ἐν τῷ Χριστῷ ἀλήθειαν τὸν κόσμον ἔγκατέλιπον ἢ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ περιεφρόνησαν καὶ τελείαν αὐταπαρνησιν εἰδείξαν καὶ διὰ Χριστὸν ἠθυσάσθην καὶ πάραυτα θὰ εἴδητε τίνας θύματα εἶσθε καὶ ἐν ποίᾳ ὁλοθρῆ πλάνῃ διατελεῖτε καὶ θὰ ἀνομολογήσῃτε αὐτοκαταλινόμεναι ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς σας, ὅτι τὰ αἰτία τῆς τοῦ μοναχικοῦ ἐνθύμματος περιβολῆς σας εἶνε αἰτία ὑλόφρονος ἔγαισμου, ὃ δὲ σκοπὸς ἀναλόγος τῶν αἰτίων.

Εὐτυχία εἰς εἶσα· ἔξιν ἐφρόντιζον οἱ ποιικλόνυμοι ἀρμολοῖαι νὰ σας μαζεύσουν ἀπὸ τοὺς δρόμους τῆς ἐξευτελιστικῆς ἐπιτελείας, τὴν ὁποίαν ἔγαιστικῶς καὶ ὑλοφρόνως, καὶ οὐχὶ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν ἐνεργεῖτε, καὶ νὰ σας περιορίσουν· εἰς χρησίμους τοῦ Χριστοῦ περθίνους καὶ διακόνους. — Νὰ σας διδάξουν διὰ νοσοκόμους, νὰ σας διδάξουν εἰς τὴν αὐταπαρνησιν, νὰ σας διδάξουν εἰς τὸ φῶς. — Εὐτυχία καὶ εἰς τὰς μέλλουσας νὰ σας διαδεχθῶσιν — Εὐτυχία καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ εἶδος, τὸ ὁποῖον ἐν τῷ προσώπῳ σας θὰ εἴχεν ἐν σπουδαίῳ τεκμήριον τῆς χριστιανικῆς ἐν αὐτῷ ζωῆς, ἀλλὰ καὶ σπουδαίον συντελεστὴν εἰς τὰ ἔργα τῆς φιλάνθρωπικῆς καὶ τοῦ φωτισμοῦ.

Τῶσα δύναμις νὰ εἴχητε περηγορίαν, διότι δὲν εἶσθε τὸ μόνον ἐν Ἑλλάδι σώματιν τὸ ἐγκαταλειμμένον· γὰρ ἔτι ὑπάρχει θελὸν καὶ γὰρ ἦτε σχεδὸν δολοφονεῖς. Ἀλλὰ τούτο δὲν

οἶρε τὴν πικρὰν ἀλήθειαν καὶ τὴν πραγματικότητά της· ἔνευ ἀπαντήσεως μενούσης ἐρωτήσεως· «Πόθεν εἶσθε, τί εἶσθε, καὶ πρὸς τί εἶσθε;»

Ἐν τῇ ἰθιῇ καὶ ἐκκλησιαστικῇ αἰσιοδοξίᾳ μας, ἢ ἐν τῆς πίστεώς μας πρὸς τὸν φωτίζοντα Χριστὸν ἔχομεν, περατοῦμεν τὸν περὶ ἑλληνίδος καλογρατίας λόγον μετὰ τὴν ἐγκάρδιον εὐχὴν νὰ φροντίσουν οἱ ἑρμῶδιοι καὶ πολὺ ταχέως νὰ δυνήθουν αἱ ἐν τοῖς μοναστηρίοις καλογρατεῖαι νὰ ἀπαντήσουν μετὰ τὰ πράγματα, ὅτι εἴνε ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, ὅτι εἴνε διὰ τὸν Χριστὸν καὶ ὅτι σκοπὸν τοῦ βίου των ἔχουσιν τὴν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλως... ἔς ἀπαντήσουν οἱ ὑπεύθυνοι ἑρμῶδιοι.

Τίμω. Ἀναστασίου

Ο ΓΕΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΩΣ ΗΘΙΚΟΛΟΓΟΣ

Μετὰ μεγίστην χαρὰν καὶ ἰθιῆς ἀγαλλιάσεως εἶδομεν ἐν τῇ φιλῇ «Ἀνακλάσει» καὶ τῷ ἡμέρησίῳ τύπῳ ὅτι πρόκειται νὰ ἐκδοθῶσι τὰ Ἀπαντα τοῦ Ἁγίου Πατρὸς ἡμῶν Χρυσοστόμου μετ' ἐλευθέρως μεταφράσεως ὑπὸ τῶν φίλων κ. Μιχ. Παλανοῦ καὶ τοῦ ἀρχιμ. κ. Τιμ. Ἀναστασίου· ἰθιῶμελὲς ὁ σκοπὸς! καθ' ὃν χρόνον τὰ ἀπαισιὰ μυθιστορήματα τῆς γαλλικῆς φιλολογίας μεταφραζόμενα ὑπὸ δημοσιογράφων καὶ ἄλλων χθρὶν ἰδιοτελείας δηλητηριάζουσι τὴν ἑλληνικὴν νεότητά, διαφθείρουσι τὴν καρδίαν καὶ σκοτίζουσι τὴν νύν καὶ ταπεινοῦσι τὸ φρόνημα, ἢ ἐλδοσας τῶν Ἀπάντων τοῦ Ἱ. Χρυσοστόμου μετὰ τῆς μεταφράσεως εἴνε μεγίστη ὑπηρεσία εἰς τὸ ἔθνος, ὅπερ ἔγκαταλείψαν, ὡς μὴ ὤρετο, τὰς διασυγῆς πηγὰς τῆς ὀρθοδόξου διδασκαλίας καὶ τῶν ἀθανάτων ἡμῶν Πατέρων, ἡδὺ κελαρυζούσας καὶ ρεῖθρον ἀβόλων προχοῦσας, ἐρρίφθη εἰς τὴν θαλερὰν καὶ ἄλμυρὰν ὁλάσσαν τῆς ἑλλαπρᾶς λεγομένης φιλολογίας καὶ εἰς φρέατα καὶ λάκκους συντετριμμένους· αὐτοὶ δὲ δυνήσονται ὕδωρ συνέχειν. Οἱ Ἕλληνες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὡς τόσοι πολὺρωτοι καὶ αἰεταμπεῖς ἀστέρες ἐπὶ τοῦ νοητοῦ αὐτῆς στερεώματος λαμπύρουσι, διηγούσι τοὺς ἀληθεῖς χριστιανούς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐσεβείας, τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας, κατὰρτιδύουσιν ἀπασάν τὴν οἰκουμένην διὰ τοῦ ἀφθόνως ἐκ τῶν ἀθανάτων αὐτῶν συγγραμμάτων προχομένου καθάρου ὕδατος καὶ τῇ ἀρδείᾳ ταύτῃ τὰς τῶν εὐσεβούντων ψυχὰς εὐφραίνουσι καὶ γονιμοποιοῦσι· διὰ τοῦτο ἀναγινώσκονται ἀπλήστως ὑπὸ πάντων τῶν χριστιανικῶν καὶ πεπολιτισμένων Ἱνῶν, καὶ μόνον ἡμεῖς οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν, καυχώμενοι ἐπὶ πετρωγίᾳ, δεικνύομεν ἀσύγνωστον ἀδικιορίαν, περιφρονούντες αὐτοὺς καὶ δουλοῦντες σκαπτοῖς καὶ περὶ αὐτῶν. Εὐφρόσυνον δὲ εὐρίσθησαν ἄνδρες ἱερόι καὶ ζήλωται ὅπως διὰ τῆς ἐκδόσεως καὶ μεταφράσεως τῶν ἔργων τοῦ Ἀθανάσιου τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας περὶ τῶν ἑλληνικῶν καὶ ὅγια ἀληθῶς καὶ στερεὰν τροφήν.

Ὁ Ἱ. Χρυσοστόμος ἔζησε καὶ ἤμασε κατὰ τὸν 4^{ον} αἰῶνα μ. Χ. καθ' ὃν τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος φρυκτωρεῖ καὶ σελαγίζει ἐν τῇ ὑφίστη περιωπῇ τῆς ἐαυτοῦ ἐσω σοφίας καὶ δόξης, καὶ διὰ τοῦτο δικαίως ὠνομάσθη χρυσοῦς αἰὼν τῆς Ἐκκλησίας ἢ ὡς λέγει ὁ πολὺς Villemain εἴνε «La grande époque de l'église primitive et l'âge d'or de la littérature chrétienne», καθ' ὃτον κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον ἤμασαν πάντες σχεδὸν οἱ Μ. Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ Δύσει. Ἐκαστος τῶν Μ. Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἀναλόγως τῆς ἰδιοφυῆς αὐτοῦ καὶ τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διέπριψε πολλῶ μάλλον τῶν ἄλλων ἐν τινε κλάδῳ, πάντες ὅμως ἐργάζοντο μετὰ ἱεροῦ ζήλου καὶ ἀρωσιώσεως καὶ ἀποστολικῆς αὐταπαρνήσεως εἰς τὸ αὐτὸ θεῖον ἔργον τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Γρηγόριος ὁ Νεζικάνζης ὡς διδάσκαλος σύννευς καὶ ἐμβριθὲς θεολογεῖ τὰ εὐράνια καὶ ὑπὲρ λόγον τοῦ Χριστιανισμοῦ δόγματα ἀπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἄβωνος· καὶ ἐκείνος δύναιται νὰ ἐννοήσῃ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ, ὅστις πρότερον κατέστητεν ἐκὼς ἐπιτήδειον εἰς κατὰληψιν τῶν ὑψηλῶν καὶ θείων τῆς ἀπολύτου ἡμῶν θρησκευτικῆς δογμάτων· διότι ὡς ὑψιπότης αὐτοῦ ἔταται εἰς τὰ ὕψη τῆς θεολογίας εἴνε ἐν πεζῷ λόγῳ εἴνε ἡμέτρως, καὶ ἡ βελιχτάτη τῶν θεολογικῶν διδασκαλιῶν θεωρεῖται εἴνε τοῦ ὑψιπότης τούτου αὐτοῦ τὸ ἥμιστον ἐντροφήμα.

Ὁ Ἱ. Βισιλλεῖος ὡς πραγματικὸς εἴνε ἀγαθὸς καὶ σθερερός· ἔδνηται ἡμέρα τὸν ἀκρατὴν ἐν μέπῳ ἀτραπῶν εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἢν ἔρευσθ, στηρίζομενος ἐπ' αὐτῆς τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἢν κατέχει βελιχτάτα· τὸ περὶ οὐ ἔξεταζει ζητήματα ἀπορρεῖ φυσικῶς καὶ ἀβιότως ἐκ τῶν λεγομένων καὶ ἀγαθαί, ὡς εἰπεῖν, τὸν ἀναγινώσκοντα νὰ δεθῇ λογικῶς τοῦτο δεικνύει εἰς αὐτὸν τὰς θεωρίας τῆς φύσεως, τὴν ἁρμονίαν καὶ τὸ ἐξάσιον κάλλος αὐτῆς, καὶ κινεῖ οὕτως αὐτὸν εἰς ὕμνον καὶ δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ· ἀσχολεῖται δὲ πολλῶ μάλλον εἰς τῆς χριστιανικῆς πολιτείας τὴν διαρρύθμισιν κατὰ τὴν θεωρίαν καὶ πράξιν.

Ὁ Ἱ. Χρυσοστόμος εἴνε μάλλον ἡθικολόγος· γινώσκων, ἐπερ τις καὶ ἄλλος, τὴν Ἁγίαν Γραφήν καὶ πυρπολούμενος ὑπὸ τοῦ πυρὸς τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης κηρύττει καὶ διδάσκει ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς Πνευκῆς ἐρμηνείων καὶ ἀναπτύσεων τὴν χριστιανικὴν ἡθικὴν εἰς τὸν καθόλου κοινωνικὸν βίον. Ὁ Ἱ. Χρυσοστόμος κατενόησεν ἑξόχως τὴν οὐσίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἥτις συνίσταται ἐν τῇ ἀληθινῇ ἀγάπῃ (Ὁμιλ. λ') εἰς τὴν πρὸς Ἑβρ.) καὶ τῇ κατὰλλεγῇ καὶ ἰδίδκῃ καὶ ἀνέπτυσσε ταῦτα εἰς ταχὺ καὶ ἐν τῇ Ἀσισίᾳ καὶ Κωνσταντινουπόλει, καυτηριάζων τὰς κοινωνικὰς πηγὰς καὶ ἀμαρτίας τῶν χρόνων ἐκείνων καὶ ἀπαρῆμπερος καὶ ἐπιστήμων ἱερός· αὐτὸς τοῖν ψυχῶν ἱετρῶν γινόμενος, πάντα κίει θεραπείας τρόπων κατὰ τοὺς τοῦ Χριστοῦ νόμους, εἴνε καὶ τῆς σεχυτοῦ σωτηρίας καὶ τῆς εἰρήνης ὠφελείας λάβης μισθόν, εἰς δόξαν Θεοῦ πάντα ποῦν (Ὁμιλ. κθ' § γ' εἰς Μκτθ.) Μεταβὰς πρότερον ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἀσκηθεῖς ἐν τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ μελέτῃ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, κατῆλθεν ἐπειτα εἰς τὸν γιγαντινὸν ἔργον τῆς ἀναρρώσεως καὶ ἀναπλάσεως ἐν Χριστῷ τῆς τότε κοινωνίας,

διὰ τοῦτο νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐφρόντιζε περὶ τοῦ παινίου του καὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, καὶ ἤγαπατο ὑπὸ τούτου ὃ συνήρπαζε καὶ ὅτε ἐπῆνει καὶ ἐνεκαμύαζε, καὶ ὅτε ἐκκατηρίαζε τὰς κακίας καὶ τὰ κακὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν χριστιανῶν τῶν χρόνων ἐκείνων. Ὁ λαὸς ἐν μέσῃ ἐκκλησίᾳ συναρπαζόμενος ἔχειρεκρό· εἰ τὸν μακάριον ἄνδρα, ὅστις δυσφορῶν ἐπὶ τούτῳ εἶλε πολλὰς εἰς ἡ μὴν αὐτοῦ χυρὰ εἴνε οὐχὶ τὰ χειροκροτήματα, ἀλλ' ἡ ὑπὸ τοῦ τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ εἰς τὸ ἄγειν ὀλιγημα τοῦ Θεοῦ (εἰς Ἀνδρ. δμ. β' § 4 καὶ Γεν. βαιλ. δ' § 1 καὶ ἄλλα καὶ). Χριστιανὸς ψυχολόγος ὅσον οὐδὲς ἄλλος, γινώριζε τὴν πρόθεσιν τοῦ χριστιανικοῦ ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀρετῆς καὶ τελειότητος καὶ τὰς μεταπτώσεις αὐτοῦ, συνέχευ δὲ καὶ τὸ δυσχερὲς τῆς ἀναρρώσεως τοῦ εἰς βλάβος κακῶν πεσόντος· σκαλεπόν, λέγει, εἰς βλάβος κακῶν ἐλθεῖν· λοιπὸν γὰρ δυσδιόρθωτος ἡ ψυχὴ γίνεταί. (ὁμιλ. 71 εἰς Μκτθ.) Ἐντεῦθεν ἦτο κήρυξ μεγάλωνος τῆς μετανοίας ὡς ὁ δμῶνυμος αὐτῷ Βαπτιστής· αἰὼν πάλιν ἀμαρτίας, πάλιν μετανόησον, καὶ ὁσκις ἔς ἀμαρτίας, ἐλθέ πρὸς με καὶ ἐγὼ σὲ θεραπείσω. Οὐδέποτε οὐδὲμοῦ ἀπῆλπιζε τὸν χριστιανὸν ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ εὐρίσκόμενον, ἀλλὰ κατὰ τοῦτο διὰ τῆς ἀπαρμύλλου ἱκανότητος νὰ φέρῃ εἰς συνείδησιν τῆς πνευματικῆς πτωχείας καὶ λύπης ἐπὶ ταύτῃ τοῦ ἀμαρτωλοῦ καὶ νὰ ζητῇ τὸ ἔλεος τοῦ Παναγθοῦ Θεοῦ, ὅστις εἴνε ὅλως ἀγάπη καὶ ὁιὸς τοῦ ἐλέους καὶ τῶν οἰκτιρῶν. (Ἀ Ἰωάν. δ. 16) «Μὴ τοῖνυν ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασι κατεπίσης· τὸ γὰρ χλεπώτερον τῆς ἀμαρτίας, τὸ μένειν ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ ἐστὶ· καὶ τὸ δεινότερον τοῦ πτώματος, τὸ κείνη ἐν τῷ πτώματι» (Δογ. περὶ νηστείας). Καὶ βελὺς τῆς χριστιανικῆς καρδίας ψυχολόγος φέρει ἐκείνους ἀνάλογα δροτικά φάρμακα τῆς θεραπείας τοῦ νοσοῦντος χριστιανικοῦ καὶ κατὰ συνκολούθιν οἱ ἀπαρμύλλοι καὶ γλαφυροὶ ὁμιλῆαι τοῦ ἁγίου τούτου Πατρὸς ἀποδίδουσιν οὐ μόνον εἰς φωτισμὸν τοῦ νοσῶ, ἀλλὰ καὶ εἰς συγκίνησιν τῆς καρδίας, καὶ εἰς τὸν νέον καὶ εἰς τὸν γέροντα, εἰς τοὺς ἄνδρας καὶ εἰς τὴν γυναικίαν καὶ εἰς τὸν ἐνάρμετον καὶ εἰς τὸν ἀμαρτωλόν. Ἡ χριστιανικὴ ἡθικὴ παρὰ τῷ Ἱ. Χρυσοστόμῳ ἰσθιλοῦται πολυμερῶς ἐν τῇ ἰδιωτικῇ, οἰκογενειακῇ, κοινωνικῇ καὶ πολιτικῇ βίῳ μετὰ τοσαύτης ἱκανότητος καὶ βελιχότητος, ζωηρότητος καὶ ἀπαρμύλλου χάριτος, ὅπτε καὶ σήμερον μετὰ πρὸς τοὺς αἰῶνας αἰῶνων ἀπλῶς ἀναγινωσκόμενα τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου Πατρὸς οὐ μόνον ἀποκινέουσι τὴν ζωηρότητα χριστιανικὴν αὐρὰν καὶ χαρὴν, ἀλλὰ καὶ συγκινέουσι, σκινέουσι καὶ συνερπάζουσι τὸν ἀναγινώσκοντα. Ὁ Ἱ. Χρυσοστόμος ὁμιλεῖ περὶ πάσης χριστιανικῆς ἀρετῆς καὶ κακίας μετὰ τοσαύτης τελειότητος καὶ ἱκανότητος μεθ' ὅας οὐδεὶς ἑτερος τῶν τε ἀρχαίων καὶ νεωτέρων. Ἡ κακία περὶσταται ἐν τῇ εἰσθῇ αὐτῆς ἐσωτερικῇ μορφῇ καὶ τοῖς οὐρεῖς αὐτῆς ἀποτελεῖται τῷ τε ἰδίῳ ἐγῷ καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ τὰν ἀπῆλιν. Ἡ ἀρετὴ ζωηροῦται ζωηρῶς ἐν ὅλῃ αὐτῇ τῇ ἰσθιτικῇ καλλοῦ καὶ λαμπρότητι καὶ τοῖς ἀρχαῖς αὐτῆς ἀποτελεῖται τῷ τε ἀτόμῳ καὶ τῇ οἰκογενεῇ καὶ κοινωνίᾳ οὕτω δὲ περὶσταται, ὅπτε ἀνακαλεῖται τις ν' ἀγαπήτῃ τὴν ἀρετὴν καὶ μισήτῃ καὶ ἀποστραφῇ τὴν κακίαν καὶ ἀμαρτίαν· εἰς τοῦτο συντελοῦσι πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ ἡ καλλίπειαι καὶ ἡ

Ρέουσα, ως εἰπεῖν, γλώσσα καὶ τὸ πλοῦσιον τῶν ἐπιχειρημάτων καὶ νοημάτων καὶ παρεμειώσεων τοῦ Ἱεροῦ Πατρὸς. «... Πανταχοῦ γὰρ τοῖς λόγοις αὐτοῦ, λίγει ὁ Χριστός κριτικῆς Φώτιος, τὸ καθαρὸν καὶ λαμπρὸν καὶ εὐκρινὲς μετὰ τοῦ ἡδύς τεχνουργῶν, τοῖς τε ἐνταῦθα μάλιστα διαπρέπει καὶ τῇ τῶν παραδειγμάτων εὐπορίᾳ καὶ τῇ τῶν ἐνθυμημάτων ἀρθρονίᾳ (καὶ εἶπου δέοι) καὶ δεινότητι» (Μυριοβ. 172 ἕως 74). Γνωρίζων, εἶπερ τις καὶ ἄλλος, τὸν ἰδιωτικόν, τὸν οἰκογενειακόν, τὸν κοινωνικόν βίον τῶν τότε χριστιανῶν, ἀπτεται πολλῶν πολλῶν ζητημάτων, τὰ ποῖα παρίτηται μετ' ἀπερχομένου ὄντως χάριτος καὶ γλυφυρότητος. Οὕτως ὁμιλεῖ περὶ καλῶν συζήτων καὶ κακῶν, περὶ τῆς τότε ἀνατροφῆς τῶν τέκνων, περὶ θεάτρων καὶ περὶ θεατρικῶν παρεστάσεων, περὶ πλουσίων καὶ τῆς ἀκολουθίας αὐτῶν, περὶ πολυτελείας καὶ τῶν ὀλεθρίων αὐτῆς ἀποταλεσμάτων καὶ περὶ πικρῶν ἑλλαν ζητημάτων, τὰ ποῖα εἰς διαφόρους ὁμιλίας ἐκπαλαμβάνει διαφόρως καὶ ποικίλως, καὶ διὰ τοῦτο τὰ αὐτὰ ὑποκαίμενα πρὸς πρὸς ποικίλως ὑπὸ τοῦ ἀείποτος ἀριστοτέλους Ἱ. Χρυσόστομος ἀντὶ κόρου φέρει τοῖς ἀντιθέτοις ἰσχυρίσιν καὶ εὐχαρίστησιν οὐ σμεράν. Νοεῖται οἰκοθεῖν ὅτι ὁ Ἱ. Χρυσόστομος τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἡθικῶν παρεγγαλιμάτων ἐστῆριζεν ἐπὶ τοῦ ἀκραθῆντος βράχου τῆς πίστεως καὶ τῶν δογματικῶν ἀληθειῶν, καθ' ὅσον ἡθικὸς χριστιανικὸς βίος εἶναι ἀδύνατος ἄνευ τῆς εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν πίστεως καὶ τῆς χάριτος τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ὅπερ φωτίζει τὸν νοῦν, θερμαίνει τὴν καρδίαν καὶ ἐνισχύει τὴν θέλησιν εἰς πράγματα τοῦ ἡθικοῦ ἀγαθοῦ. «Τοιοῦτον ὅμιν, λέγει, πού, εἰσηγήσασθε βίον ὁ Ἰησοῦς Χριστός, τοιαύτην κατεστήσατο πολιτείαν εἰς τοὺς τοῦτους χρημίνους ἀγγίλους ἐθίως γίνεται καὶ ὁμοίως Θεῷ κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἡμετέραν καὶ ἀπάντων ἀνθρώπων κακίας ἐχθρῶν ὄντων» (ὁμιλ. 12 εἰς Ἰωάν.). «Πανταχοῦ πίστεως ἡμῖν δαί, πίστεως τῆς μητρὸς τῶν ἀγαθῶν, τοῦ τῆς σωτηρίας φαρμάκου» (λόγ. 33 εἰς Ἰωάν.) ἀκαθάρτη τὴν ὁρὴν τὴν εἰς τοὺς κάτω κόλπους ἀφίεισεν τὰς ρίζας καὶ περισφιγγομένην μετὰ ἀκριβείας οὐδεὶς ἀνεμὸς προσπεισὼν ἀναρπάσσει δύνησεται, οὕτω δὴ καὶ τὴν ψυχὴν, τὴν καθηλωμένην τῷ τοῦ Θεοῦ ῥόθῳ οὐδεὶς περισφίξει δύνησεται» (κυτόθ. λόγ. 54) Μόνον διὰ πίστεως ἀληθείας καὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἀνακινιζέται ὁ ἄνθρωπος ἀποβάλλων τὸν πλῆκτον ἀνθρώπον τῆς ἀμαρτίας. «Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, λέγει καὶ ὁ ἀοιδίμος Στούρτζας, (Ἐπιστ. περὶ τῶν κληρῶν, τοῦ Ἱερ. σελ. 159—61) ἀείποτε καὶ ἐν παντὶ συνήπει τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν μετὰ τῆς ἡθικῆς... προτῆρζε τὴν πίστιν εἰς τὴν ζωὴν, καὶ πάλιν τοὺς κανόνας τῆς θεαρίστου ζωῆς ἐπιστῆριζεν ἐπὶ τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως καὶ ἐπὶ τῆς μυστικῆς σφραγίδος τοῦ δόγματος τοῦτο δὲ κατορθοῖ ἅριστα ἐρημνέων εἶτε χωρὶς τῆς Ἀγίας Γραφῆς, εἶτε ὁλόκληρον βιβλίον τῆς Π. καὶ Κ. Διθήκης· καθότι μετὰ τὴν ἐρημνίαν ἀναπτύσσει τὰς ἡθικάς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὴν κοινωνικὴν κατὰστασιν τῶν ἀκροατῶν, διότι ἀπέβλεπεν, ὡς ἐρημνὴν εἰπόντες, ἀείποτε εἰς τὴν ὀρέλειαν αὐτῶν, ὡς λέγει ὁ Ἱ. Φώτιος, καὶ οὐχὶ εἰς ἐπιδείξιν καὶ κομπασμὸν· ὡς τινες τῶν νῦν ἱεροκήρυκων διὰ τοῦτο εἶναι καὶ

σφῆς καὶ συγκινητικὸς, καὶ οὕτως ἐκτίθησι τὰς ἡθικάς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ut veritas pateat, placeat, moveat κατὰ τὴν βιβλικὴν ῥῆσιν τοῦ Ἱ. Αὐγουστίνου (de doctr. christ. L. IV c. 12).

Τοιοῦτος συνελόντι εἰπεῖν εἶνε ὁ Ἱ. Χρυσόστομος ὡς ἡθικολόγος ἐξεταζόμενος, καὶ ὅστις ἀναμφιβόλως ἐμορφώθη διὰ λιπαρῶν μελετῶν ἐν τε τῇ Ἀγίᾳ Γραφῇ καὶ τοῖς ἑλλαν συγγραφεῦσιν ὡς πάντες οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, οἵτινες ἐπιδιόκουν νὰ καταμαθῶσι τοὺς ἀθανάτους ἑλλαν συγγραφεῖς καὶ δὴ τὸν Δημοσθένη καὶ μάλιστα τοὺς θεοπνευστοὺς συγγραφεῖς ὡς οἱ λόγοι ὡς περὶ φλέγον πυρὸς κατὰ τὸν προφήτην εἰπεῖν (Ἱερμ. κγ' 29) καὶ ὡς πῦρ ἐκείνου κόπων πέτρων. Ὁρθότατα εἰς τῶν νεωτέρων ἀποφαίνεται περὶ τοῦ ἁγίου ἀνδρὸς «ἐν τῇ φύσει καὶ τῇ προσωπικότητι τοῦ Πατρὸς τοῦτο εἰς Ἰσοῦ φαίνεται ὁ ἑλλαν καὶ ὁ χριστιανός, ἡ διπλὴ αὐτῆς δύναμις, τὸ διπλοῦν τοῦτο φῶς τοῦ καλοῦ καὶ τῆς ἀγάπης» (παρὰ τῇ Πατρολογία. τοῦ σεβαστοῦ μοι καθηγητοῦ ἀρχιμ. Ἀποστ. Χριστοδούλου. σελ. 557).

Συγχίρω ἐκ καρδίας τοῖς φίλοις καὶ ἀκαμάτοις ἐργάταις κ. Μιχ. Γαλανῷ καὶ ἀρχιμ. κ. Τιμ. Ἀναστασίου διὰ τὸ ἀληθῶς γινώσκον ἔργον καὶ τὸν ἐθιμολογικὸν σκοπὸν τῆς ἐκδόσεως καὶ μεταφράσεως τῶν ἔργων τοῦ μεγάλου οὗτου ῥήτορος τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, οὗ ἐπαμύλλιος οὐδεὶς ἀνέφρων, εὐχόμενος ὅπως ὡς τάχιστα περικυβηθῇ ἐπ' ὀρελεῖς τοῦ ἑλλανισμοῦ, ὅστις ὀφείλει καὶ ἔχει καθῆκον νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ ἐπωφελεστάτον ἔργον.

Ἰερολόκαρος Συνεδριός
Ἱεροκήρυξ Ἀγαθόηλδος.

ΓΟΝΕΙΣ, ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ, ΙΕΡΕΙΣ

Ὡ γονεῖς, ὦ πατέρες, ὦ μητέρες, ἀναφωνεῖ περιπαθῶς εἰς ἐπισήμος διδάσκαλος, πολὺς τὴν σοφίαν καὶ τὴν εὐσέβειαν, ὦ γονεῖς ἐπέρχειν ἄρα τοῦτο ποτὶ ἀπὸ τὸν λογισμὸν σας; — Τὸ ποῖον; τοῦτο λέγω. Ἐσολογισθεὶτε ἄρα γέποτε, ὅτι εἰσὶ εἰσθε οἱ πρῶτοι καὶ κυριώτεροι εἰσηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι τῶν τέκνων σας; «Ὅτι εἰσὶ πρὸ πάντων, ἔχτε χρεὶς νὰ διδάσκητε τὰ γεννημένα σας τὴν θεοσέβειαν, καὶ νὰ τὰ καλοδηγῆτε εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Σωτηρίας; — Αὐτὸ τὸ χρεὶς σας τὸ νομοθετεῖ ὁ Θεός, καὶ εἰς εἰς εἰς ἀπαράτητον. — Αὐτὰ (λέγει Κύριος) εἶναι, τὰ ποῖα ἐγὼ σὲ προστάζω. Τροπὴν αὐτὰ εἶναι τὰ δικαιώματα καὶ ἐντάλματα τοῦ ἰμοῦ νόμου, τὰ ποῖα, ὦ Ἰσραηλῆτα, εἰς εἰς ἐπὶ διόρισιν. Ὅθεν αὐτὰ δικτηρῶν καὶ δικφυλῶν καλῶς εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ εἰς τὴν ψυχὴν σου, μὴ διχλείπῃς νὰ τὰ παραγγέλλῃς καὶ εἰς τὰ τέκνα σου, καὶ ὅταν ἐν ἡσυχίᾳ εἰσέλθῃς εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ ὅταν ἐξέρχῃς, συνδεθήσῃ καὶ συμπεριπατήσῃ μετ' αὐτῶν καὶ ἔξω τοῦ οἴκου σου. Καὶ ὅταν τὸ ἐσπέραις ἐτοιμάζῃς καὶ κλίνῃς ἐπὶ τῆς κοιτῆς σου διὰ νὰ ἀναπαύῃς, καὶ ὅταν τὸ πρῶτον ἐκτελέσῃς τὸν ὕπνον ἀπ' ὀρθοκλῶν σου. — ἈΚΑΙ ἔστι τὰ ῥήματα ταῦτα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον, ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ ἐν τῇ ψυχῇ σου, καὶ προσβάλλῃς αὐτὰ τοῦ υἱοῦ σου καὶ λαλήσεις ἐν αὐτοῖς, καθήμι-

νος ἐν οἴκῳ καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζόμενος, καὶ διανοηόμενος. — Δευτ. 5' 6, 7).

Ἀλλὰ τίς νὰ μὴ ἐλπειολογήσῃ τοὺς καιροὺς τοῦτους, εἰς τοὺς ὁποίους ἐφθάσαμεν; ἢ, τὸ ὁρθότερον εἰπεῖν, τίς νὰ μὴ ἐλπειολογήσῃ ἡμεῖς, τοὺς φθάσαντας εἰς τοὺς καιροὺς τοῦτους; — Ἡμεῖς ἐφθάσαμεν εἰς καιροὺς, ἐν εἰς, ἀντὶ νὰ διδάσκωσιν οἱ γονεῖς τὰ τέκνα, ἀρετῆς μαθήματα καὶ θεοσεβείας, τὰ διδάσκουσιν τὸ ἱκανίον, πᾶσαν ποιήσιν καὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ περιφρόνησιν εἰς τὰ ἐντάλματα τῆς ἐκκλησίας, ἐν ὅχι διὰ τοῦ λόγου, ἀλλὰ διὰ τοῦ κακοῦ αὐτῶν παραδείγματος. (ὅπερ καὶ συντελέστερον, ἢ εἰς τὸ καλόν, ἢ εἰς τὸ κακόν παρὰ τὸν λόγον). — Ἀντὶ νὰ ἐπιμελῶνται νὰ ἐσπεύρωσιν εἰς τὰς ἀπαλὰς αὐτῶν ψυχὰς τὰ χρηστὰ σπέρματα τῶν καλῶν ἡθῶν καὶ θεοφιλῶν ἔργων, φιλοτιμούνται μάλλον νὰ ἐμψυεύσωσιν εἰς τὰς τρυφεράς αὐτῶν καρδίας τὰ φαρμακερὰ βλαστήματα ἀθεμίτων ἐνοσιῶν, χοροῦς ἀσίμνους, ἔσματα ἀνακρέοντις, φιλαρκείας ἀσίμνους, ἀναγνώσματα μυθιοποιημάτων, πλήρη κακοήθων ἐρώτων καὶ πράξεων, καὶ γενικῶς εἰπεῖν (κατὰ τὸν προφήτην) πολυεῖς καὶ πολυτρόπους μακίας καὶ ματαιότητας. — Εἰς καιροὺς τοιούτους ἐφθάσαμεν, ἐν εἰς, ἀντὶ νὰ παρακινή τις τοὺς γονεῖς νὰ φωτίζωσιν εἰς τὸ καλόν καὶ νὰ διορθώσωσι τὰ παιδία αὐτῶν παρεκτρέπομενα, χρεῖα εἶναι νὰ τοὺς παρακινή νὰ μὴ τὰ σκοτίζωσιν αὐτοὶ καὶ νὰ μὴ διαστρέψωσιν. Ἀντὶ νὰ προτρέπη τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, νὰ γίνωνται εἰς τὸν οἶκόν καὶ τὴν θυγατέρα μιμήσεις παραδείγματος καλῶν καὶ σωτηριῶδους, ἀνάγκη κατέστη νὰ συμβουλεύῃ τὴν θυγατέρα καὶ τὸν υἱὸν νὰ φυγῶσιν ὅσον δύναται τῆς μητρὸς καὶ τοῦ πατρὸς τὴν μίμησιν. Ἐὰν ἐντεθεῖν (ἀπὸ τῶν γονέων) ἀναγνώμεν καὶ εἰς τοὺς σημερινούς διδασκάλους καὶ εἰς τοὺς σημερινούς ἱερεῖς, δύναμιθα σχετικῶς νὰ εἴπωμεν πρὸς αὐτοὺς οὐχ ἦττον τὰ αὐτὰ καὶ παρόμοια.

Εἶνε βιβλικὸν καὶ ἀναντίρρητον ὅτι ἡ κατὰ Χριστόν ἀνατροφή δέον νὰ ἀρχῇται ἀπ' ἐστίας, νὰ ἀρχῇται ἐν τοῖς σχολείοις, καὶ νὰ τελειοποιῇται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἀλλὰ δυστυχῶς καθορῶμεν ὅτι πᾶν τούναντιον γίνεται. — Ἀντὶ νὰ παραινώμεν τοὺς διδασκάλους νὰ μορφώσωσι τὸν νοῦν καὶ διαπλάττωσι τὴν καρδίαν τῶν μαθητῶν θρησκευτικῶς καὶ ἡθικῶς, ἀνάγκη νὰ συμβουλεύωμεν τοὺς μαθητὰς νὰ ἀποφεύγωσι καὶ ἀποτροπιάζωσιν τὴν μίμησιν τῆς θρησκευτικῆς ψυχρότητος καὶ ἀδιαφορίας τῶν διδασκάλων, πολλῶν δι' αὐτῶν καὶ τὴν ἀσέβειαν, τὴν ὑπορίαν, πότε μὲν πεπαρησιασμένως καὶ ἀπροκαλύπτως ἐνηγοῦσιν εἰς τὰς ἀθῶας ἀκοὰς τῶν μαθητῶν, πότε δὲ λειῶς καὶ ὑπεννοτημένως καὶ ὑποκλινῶς. Καὶ ὅσον ἀληθὲς καὶ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦ δένδρου γινώσκεται, τόσον ἀληθὲς καὶ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐκ τῶν μαθητῶν γινώσκεται τὴν ποιότητα τῶν διδασκάλων.

Βλέπομεν τοὺς σημερινούς νέους ἐξερχομένους ἐκ τῆς κατωτέρας καὶ ἀνωτέρας παιδείας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἐντρέπονται νὰ κάμωσι τὸν σταυρὸν τοῦ, νὰ περιπρονώσι ἀνυποπότως τὰς ἱερὰς ἐντολὰς καὶ ἀληθείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ νὰ στοχεύωσιν ὅτι τότε θὰ φανῶσι σοφοὶ καὶ ἐπιστήμονες καὶ κοινωνικῶς ἀντιπροσώπων. Ἐνθα, ὅταν περισσώτερον φανῶσιν ἀσεβοῦντες, καὶ ἀπολακτικόντες

τὰς χριστιανικὰς καὶ ὁσὶας πατρικὰς παραδόσεις. Περὶ δὲ τῶν σημερινῶν ἱερῶν φεῖδεται νὰ εἴπω ὅτι γενικῶς οἱ χριστιανοὶ ἀντιλαμβάνονται καὶ βλέπουν. Ὅσον καὶ ἐν συνεσταλμένως καὶ φειδόμενως εἴπωμεν, δὲν δύναμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐλάβον τὴν ἱεροσύνην οὐχὶ ἐξ ὑλικῶν καὶ ἀποσιώσεως νὰ ὑπεκρίνηται τὸ θυσιαστήριον, ἀλλὰ νὰ ὑπεκρίνηται ὑπὸ τοῦ θυσιαστήριου, τούτῳ, ἐλάβον τὴν ἱεροσύνην ὡς ὑπεκρίνηται τὸ ἀτόμου των. Ἐστοχασθῶσιν οἱ μάταιοι εἰς εἰς αὐτὸ τοῦτο ἡλθεν ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ τέλειος Θεὸς τέλειος γένετο ἀνθρώπος (Θεο-ἄνθρωπος) καὶ ἰσοποίησεν ἀπὸς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ χύσας τὸ αἷμα τοῦ, καὶ ἐκρίαν αὐτὸ μυστηριωδῶς καὶ ἀναιμάκτως ἐπὶ τῶν θυσιαστηρίων πάντοτε (ἐν ὅσῳ διαρκεῖ ὁ παρὼν κόσμος). — Ἐστοχασθῶσιν (λέγω) εἰς ταῦτα πάντα ἐγένοντο διὰ νὰ ἔχωσιν οὗτοι τὸ ἐκχυνόμενον ἡλὴν οἴμας τοῦ εἰς πορισμὸν τοῦ βίου των. Εἶνε ἀνάγκη νὰ συμβουλεύῃ τις τοὺς χριστιανούς νὰ μὴ περιεργάζωνται ἐντὸς τῶν ἱερῶν τι ἐνίοτε γίνεται καὶ τί βλέπεται, ὅπως μὴ ἐπηρεσθῶσι κακῶς ἐκείθεν, ἀντιλαμβάνόμενοι πολλῶν ἱερῶν τὴν ἀνευλαθεῖαν καὶ τὴν ἀθροεβίαν; Φεῖδεται νὰ εἴπω τι περισσώτερον.

Ἦθελον νὰ λάβω ἀνὰ χεῖρας τὸν φανὸν τοῦ Διογένητος καὶ νὰ ἀνέλθω εἰς τὰς ἱερὰς μονὰς καὶ νὰ ἐξερευνηθῶ ἴσως δινηθῶ νὰ εὕρω ἐν αὐτοῖς τοῦλαχιστον μέτριον τινα ὅσον μεταξὺ τῶν τότε μοναχῶν, ἀλλ' ἐσολογισθῶν ὅτι ὁ κόσμος μου θὰ ἦτο ματαιός. Διότι αἱ μοναί, ὡς ἔχουσι σήμερον, ἀντὶ νὰ εἶνε λυγνίαι φωταυγείας, φωτίζουσι καὶ θαύουχοῦσι τοὺς πιστοὺς ἐν τῇ ἀσέλῳ ταύτῃ τῶν παθῶν νυκτὶ κατήνησαν, αἱμοὶ λυγνίαι ἐσθεσμένοι καὶ ἀποζῶσι!

Προσθέτω λοιπὸν μόνον ὡς ἐπισφράγισμα, ὅτι πάντες, ὡς ποτε εἰ μαθηταὶ, κοιμώμενοι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν τῷ πλοιαρίῳ ἐντρομοὶ ἀνεκράνυσαν: «Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα ἀπολύμεθα»· οὕτω καὶ ἡμεῖς σήμερον ἐκ κρυψάσμεν μετὰ πόνου καὶ ἱεστίας πρὸς αὐτόν, ἵνα τὸν διεγείρωμεν κοιμώμενον, τούτῳσι μακροθυμοῦντα. Κύριε, ἵνα τί ὑπνῷς; Ἐγέρθητι, καὶ ἴδε τὴν Ἐκκλησίαν σου συνεχομένην πανταχόθεν, καὶ κινδυνεύουσαν. Ἴδε καὶ ἐπισκέψαι τὴν ποιμνὴν σου, καὶ καθάρισον αὐτὴν ψαρεύων, καθάρισον αὐτὴν ὡς θέλεις καὶ ὡς σῶθαι. Γίνετο, Κύριε, γένοιτο.

Ἱερώνυμος Οὐκονόμου
Μεγασηλαίτης.

ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

Εἰς τὰς ΛΑΙΚΑΣ ΣΧΟΛΑΣ ΤΗΣ ἈΝΑΦΑΝΕΩΣ,
ΚΑΤΑ ΤΗΝ Π. ΟΡΘΟΔ. ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Εἰς τὴν Α' ἐν Ἀθήναις παρὰ τὴν Ἱερὰν
Σύνακτον 7—8 μ.μ.
Κυριακὴ 4 Ὀκτωβρίου Ἀρχιμ. Τιμ. Ἀναστασίου
Τετάρτη 7 » » Κ. Διαλητῆς
Σάββατον 10 » » Ἀρχιμ. Τιμ. Ἀναστασίου
Εἰς τὴν Β' ἐν Ἀθήναις ἐν τῷ ναῷ τῆς ἀγίας
Εὐφρόνης 4 1)2—8 1)2 μ.μ.
Κυριακὴ 4 Ὀκτωβρίου Μιχ. Ι. Γαλανός.
Εἰς τὸ ἐν Πειραιεὶ Γυμνάσιον τῆς Ἀνακλάσεως
ἐν τῷ Ἀγίῳ Νικολάῳ
Κυριακὴ 4 Ὀκτωβρίου 4 1)2—5 1)2 μ.μ. Κ. Διαλητῆς
Εἰς τὸν Ζωνναίον Ὁρμυνοπόλει
Πέμπτη 8 Ὀκτωβρίου 7—8 Τιμ. Ἀναστασίου
Σάββατον 10 » » 7—8 Δημ. Παπαδόπουλος.
Εἰς τὰς φυλακὰς Συγγρού
Παρασκευή 9 Ὀκτωβρίου 7 1)2—8 1)2 μ.μ. Τ. Ἀναστασίου

ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

Τῆς 11ης Ὀκτωβρίου 1898.

Τὰ τῆς αὐρίου Κυριακῆς ἀναγνώσματα βλέπε εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον. Ἐνταῦθα δημοσιεύονται τὰ τῆς μετεπομέννης, ὅπως περιέρχονται ἐγκαίρως εἰς χεῖρας πάντων.

Ἐκείθενον.

8 Τίκνον Τίτε, πστὴς ὁ λόγος· καὶ περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιώσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ Θεῷ· ταῦτά ἐστι τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις. 9 Μωρὸς δὲ ζητήσεις, καὶ γενεαλογίας, καὶ ἔρεις, καὶ μάχας νομικὰς περιέτασον· εἰς γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιαι. Δις τικὸν Ζηνοῦ μετὰ πρῶτην καὶ δευτέραν νοουθεσίαν παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει, ὡς αὐτοκατάκριτος. 12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμῆν πρὸς σέ, ἡ Τυχικόν, ἀποῦδαν εἰλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέρημα παραχειμάσαι. 13 Ζηνοῦ τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν σπουδῆως πρόπεμψον, ἵνα μὴ δὲν αὐτοῖς λείπῃ. 14 Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊστασθαι εἰς τὰ ἀναγκαῖα χρεῖαι, ἵνα μὴ ὧσιν ἄκαρποι. 15 Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἀπαύσαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὡν. Ἀμήν.

Ἑρμηνευτικὴ παραφρασίς.

3 Υἱέ μου Τίτε, ὅτι ἤμεθα ἄλλοτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, βούλοι εἰς ἐπιθυμίας καὶ εἰς ἡδονὰς διαφόρους· ὅτε ἐξῶμεν εἰς τὴν κακίαν καὶ εἰς τὸν φθόνον· ὅτι ἤμεθα μισητοὶ καὶ ἐμισούμεεν ἡλλήλους. 4 πρὸς δὲ ὅτι μᾶς ἔσωσεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν Θεός, ὅτε ἐφανερώθη ἡ ἀγαθότης καὶ φιλανθρωπία του· 5 ὅτι μᾶς ἔσωσεν ὅχι διὰ τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης μας, τὰ ὅποια ἡμεῖς ἐπαύσαμεν, ἀλλὰ διότι εἶνε ἐλεήμων· ὅτι μᾶς ἔσωσε διὰ τοῦ βικτικισματος, τὸ ὅποτον φέρει νίαν μέρωσιν εἰς τὴν φυγὴν· ὅτι μᾶς ἔσωσε διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τὸ ὅποιον φέρει ἀνακαίνισιν εἰς τὸν ἥσαν ἄνθρωπον· 6 ὅτι τὸ χάρισμα τοῦτο τοῦ Ἀγίου Πνεύματος ἐχάρισεν εἰς ἡμᾶς πλουσίως διὰ τοῦ Ἱεροῦ Χριστοῦ, ὅστις εἶνε ὁ Σωτὴρ μας· 7 ὅτι ὅλα ταῦτα τὰ ἔχομε, διὰ τὴν κριθόμεν δικαιοσύνην τῆς δικαιοσύνης τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ διὰ τὴν γίνωμεν ἀπὸ τοῦδε διὰ τῆς ἐλπίδος κληρονομίης τῆς αἰωνίου ζωῆς. 8 ὁ λόγος οὗτος εἶνε ἀληθὴς ἀπὸς πᾶσιν πιστεύουσιν καὶ ἐπὶ τῶν ζητημάτων τούτων θέλω νὰ ἐμιλῇ καὶ τὰς ἀληθείας ταύτας νὰ πιστοποιῇ, διὰ τὴν φροντίζωσιν ὅσοι ἔχουν πιστεύσῃ εἰς τὸν Θεὸν νὰ γίνωνται προστάται καὶ ὑποστηρικταὶ καλῶν ἔργων, εὐεργετοῦντες τοὺς ὁμοίους των, καθὼς εὐεργετήθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Τοιαῦτα κηρύγματα εἰς τοιαῦτα ἔργα κινούνται, ταῦτα εἶνε τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα εἰς τοὺς ἀνθρώπους. 9 τὰς δὲ μωρὰς συζητήσεις καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν γενεαλογιών καὶ τὰς ἐρίδας καὶ τὰς μάχας διὰ τὸν νομικὸν νόμον, ὅλα αὐτὰ νὰ τὰ ἀποφύγῃς εἰς τὰ κηρύγματά σου, διότι εἶνε ἀνωφελῆ καὶ μάταια. 10 Ὅταν μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἐκκλησίας σου εἶνε κανεὶς ἄνθρωπος αἰρετικὸς, νὰ τὸν συμβουλεύῃς μίαν καὶ δύο φορές· ἀλλ' ἐπειτα, ὡς ἐπιμένῃ εἰς τὴν αἰρεσίαν του, νὰ τὸν ἀφήγῃς καὶ νὰ τὸν ἀφορίξῃς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. 11 διότι πρέπει νὰ γνωρίζῃς ὅτι ὁ τοιοῦτος αἰρετικὸς εἶνε ὅπως δι' ὅλου διεστραμμένος καὶ ἀδικοβλῶτος καὶ ἁμαρτάνει ἐν γνώσει κατακρινόμενος ὑπὸ αὐτῆς τῆς ἰσχύος τοῦ συνειδήσεως. 12 Ὅταν πέμψω πρὸς σέ τὸν Ἀρτεμῆν ἡ τὸν Τυχικόν, νὰ σπεύσῃς νὰ ἔλθῃς πλησίον μου εἰς τὴν Νικόπολιν· διότι ἐκεῖ ἔχω ἀποφασίσῃ νὰ περάσω τὸν χειμῶνα. 13 Τὸν νομικὸν Ζηνοῦ καὶ τὸν Ἀπολλῶν νὰ κατευθώσῃς προνοῶν περὶ αὐτῶν μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν, διὰ νὰ ἔγῃσι τὰ χρεῖα ἑαυτῶν εἰς τὴν εὐαγγελικὴν των περιουσίαν καὶ νὰ μὴ ἔγῃσι κάμμίαν ἑλλείψιν. 14 Νὰ συνεισφέρωσι δὲ πρὸς τοῦτο τὰ μέλη τῆς ἐκκλησίας μας, οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ μάθουν νὰ γίνωνται προστάται καὶ ὑποστηρικταὶ τῶν καλῶν ἔργων συνεισφέροντες διὰ τὰ ἀνογκαιοῦντα πρὸς συντήρησιν τῶν κηρυκῶν τοῦ Εὐαγγελίου, διὰ νὰ μὴ εἶνε ἄκαρποι. 15 Σὲ ἀσπάζονται ὅσοι οἱ μετ' ἐμοῦ. Πρόσφερε τοὺς σπασμούς μας καὶ εἰς τοὺς πιστούς, οἱ ὅποιοι μᾶς ἀγαπῶσιν, βίβας νὰ ἔχητὲ πάντες τὴν θεῖαν χάριν. Ἀμήν.

ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

Τῆς 11ης Ὀκτωβρίου 1898.

Ἐκείθενον.

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν τὸν σπῆρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, 8 μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πτερινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμπεύσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ἐπὶ τῶν πρώτων δὲ αὐτῶν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑμεῖς δέδοται γινώσκειν τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. Ἔσται δὲ αὕτη ἡ παραβολή· Ὁ σπῆρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσιν οἱ ἀκούοντες· εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ ὅταν ἀκούωσι μετὰ χαρῆς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὐδὲν ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀπίστανται. Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκανθὰς πεσόν, οὗτοι εἰσιν οἱ ἀκούοντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλοῦτον καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι. Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοι εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσιν, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. Ταῦτα λέγων ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὅτα ἀκούειν ἀκουέτω. (Λουκ. κ' 5—15.)

Ἑρμηνευτικὴ παραφρασίς.

Ὁ Κύριος εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολὴν· Ὁ σπείρων ἦλθεν εἰς τὸν ἄγρον νὰ σπείρῃ τὸν σπῆρον του· καὶ ἐν τῷ σπείρειν, ἐν μέρος τοῦ σπῆρον τούτου ἔπεσεν εἰς τὴν ὁδὸν καὶ κατεπατήθη καὶ τὸ ἔφαγεν τὰ πτηνά. Ἄλλο μέρος τοῦ σπῆρου ἔπεσεν εἰς γῆν πετρῶδη, καὶ ἐφύτρωσε μὲν, ἀλλ' ἐξηράνθη πρόωρος· διότι δὲν εἶχεν ὕγρασιν. Ἄλλο μέρος τοῦ σπῆρου ἔπεσεν εἰς γῆν ἀκανθώδη καὶ ἀπεπνίγη ὑπὸ τὰς ἀκανθὰς, καὶ ὅποια μὲ αὐτὸν ἐφύτρωσαν. Ἄλλο μέρος τοῦ σπῆρου ἔπεσεν εἰς καλὴν γῆν καὶ ἐφύτρωσε καὶ ἔκαμεν ἑκατὸν φορές περισσότερον καρπόν. Αὐτὴν τὴν παραβολὴν εἶπεν ὁ Κύριος. Οἱ δὲ μαθηταὶ του τὸν ἠρώτων. Τί σημαίνει ἡ παραβολὴ αὕτη; Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν· Εἰς πᾶς ἔχει δοθῇ τὸ χάρισμα τῆς γνώσεως τῶν μυστηρίων τῶν ἀληθειῶν τοῦ Θεοῦ, εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς αἱ ἀλήθειαι αὐταὶ διδάσκονται μὲ παραβολάς· διότι ἔχουν τὴν διάθεσιν νὰ μὴ βλέπωσιν, ἐν τῷ ἔχουν ὀφθαλμούς, καὶ νὰ μὴ ἐννοῶσιν, ἐν τῷ ἔχουν ὠτίς πρὸς ἀκοήν. Ἡ δὲ παραβολὴ ἔχει τὴν ἐξῆς ἔννοιαν· Ὁ σπῆρος σημαίνει τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἡ ὁδὸς σημαίνει τοὺς ἀκούοντας ἀνθρώπους, ἀπὸ τῆς καρδίας τῶν ὁποίων ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ ἀρπάζει τὸν ἀκουσθέντα λόγον τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ μὴ πιστεῦσῃσιν εἰς αὐτόν καὶ σωθῶσιν. Ἡ δὲ πετρῶδης γῆ σημαίνει τοὺς ἀκούοντας ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι μὲ χαρὰν δέχονται τὸν κηρυττόμενον λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' εἰς τοὺς ὁποίους ὁ λόγος οὗτος δὲν κάμνει ρίζαν· ὥστε πιστεύουσιν μὲν προσωκαίρως οἱ τοιοῦτοι, ἀλλ' ὅταν ἔλθῃ κάμμία δοκιμαστικὴ ἐναντιότης ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὴν πίστιν. Ἡ δὲ ἀκανθώδης γῆ σημαίνει τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἡκούσαν τοῦ Θεοῦ τὸν λόγον, ἀλλ' οἱ ὅποιοι δὲν προβαίνουν μέχρι τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ· διότι ἡ εἰς τὸν θεῖον λόγον πίστις αὐτῶν συμπνίγεται ἀπὸ τὰς μεριμνῶν, ἀπὸ τὸν πλοῦτον καὶ ἀπὸ τὰς σαρκικὰς καὶ κοσμικὰς διασκαδὰς καὶ ἀπολαύσεις, ἐνθα περιστρέφεται ὁ βίος των. Ἡ δὲ καλὴ γῆ σημαίνει τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἀκούσαντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ διατηροῦν εἰς τὴν καλὴν καὶ ἀγαθὴν καρδίαν των τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν, καὶ φέρουν ὡς καρπὸν τῆς πίστεως των τὰ κατὰ ἔργα μὲ ὑπομονήν. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀνέκραξε μὲ φωνὴν μεγάλῃν· Δὲς ὁ κύριος πᾶς ἔστις ἔχει ὠτίς ἀκοῆς.

Κ. Α. Δεαλησμάς.